

ЧМИР О.Б.,
кандидат філософських наук,
завідувач кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін
Полтавської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
(Україна, м. Полтава), olesyaprymenko@gmail.com

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ВИКЛИКІВ

Здійснено аналіз головних ціннісних орієнтирів молоді в умовах сучасних трансформаційних процесів в Україні. Розглянуто аксіологічну ієрархію за феноменологічним підходом Макса Шелера у пошуку методології дослідження ціннісно-нормативного сектору соціокультурної сфери. Запропоновано модель цінностей Шалома Шварца як методологічний інструмент у сучасних соціологічних дослідженнях в Україні. Досліджено зміну моделі цінностей в сучасному українському суспільстві та її критерії.

***Ключові слова:** цінності, модель цінностей, ієрархія цінностей, трансформаційні процеси.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

Актуальність теми дослідження визначена сучасною радикалізацією соціокультурних змін в українському суспільстві, що тягне за собою інколи докорінну трансформацію суспільної свідомості. Особливо, ця переміна свідомості проявляється у молоді, яка тепер формує нову аксіологічну ієрархію.

В умовах модернізаційних трансформацій суспільства, які відповідають вимогам часу, спостерігається перетворення форми і змісту суспільного життя, інституційної сфери, норм, цінностей, ментальності та інших соціокультурних аспектів соціуму. Об'єктивні закономірності зміни способів пізнання, здобуття та освоєння знань, процесу переробки та трансляції інформації – це ті процеси, що сприяють непередбачуваним наслідкам для світу, змінюючи з ними і людські відносини, і наше сприйняття цих відносин.

Нова галузь знання в українській соціальній філософії – теорія соціокультурної трансформації (Є.Р. Борінштейн) – має ґрунтовні та важливі для українського суспільства напрями дослідження, разом з тим стикнулася з проблемою нерівномірності розробки її проблематики. Це пов'язано зі значним відставанням від «емпіричних досліджень окремих сфер нової соціокультурної реальності» «розробки теорії та методології, специфіки соціокультурних підходів, що негативно позначається на загальному рівні проведених досліджень» [1, с.12]. Проблемним залишається аналіз специфіки трансформаційних процесів в Україні як у соціокультурній сфері в цілому, так і в її «окремих секторах»: інформаційній, ціннісно-нормативній, релігійній, ін.

З одного боку, використовуючи метафору «плинна сучасність» соціолога Зигмунта Баумана, ми фіксуємо перехід від світу щільного, структурованого, обтяженого мережею соціальних умов і зобов'язань до світу пластичного,

плинного, вільного від бар'єрів та кордонів. Такий перехід, стверджує дослідник, спричинив зміни у всіх сферах людського життя. Глибинні, іноді непомітні ззовні зміни в духовній сфері стосуються найважливіших компонентів цивілізації: її базових мотивацій, ментальності, норм і цінностей [2].

З другого боку, за словами філософа Є.Р. Борінштейна, ми не маємо «системи емпіричних показників та індикаторів соціокультурної трансформації». «Нерозробленими залишаються проблеми вивчення специфіки модернізаційних процесів у регіонах України, що затрудняє діагностування, програмування і регулювання культурного життя в них. Залишається невивченою проблема умов і можливостей соціального регулювання процесів соціокультурної трансформації» [1,с.12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблемна ситуація.

Науковою проблемою дослідження є аналіз ціннісно-нормативного сектору соціокультурної сфери України в умовах сучасних трансформаційних процесів. Даний аналіз потребує феноменологічного підходу, сформованого в аксіології Максом Шелером [3], як найбільш ефективного для справжнього пізнання цінностей.

Як об'єктивні феномени, цінності не залежать від свідомості суб'єкта та історичних подій. Але дійсними вони стають саме в носіях та формуються у певних соціокультурних умовах. Ціннісний світ, за Шелером, не є чимось нерухомим, він розвивається історично. Поняття «структура переживання цінностей» Макса Шелера відображає дану думку, визначається історичним характером та соціальними факторами.

«Історичний досвід, загальна практика людини стверджують, що немає незмінних, мертвих цінностей, що цінності виростають з умов загального життя, змінюються і розвиваються з прогресом людства. Цінності – це рухома соціально історична категорія, яка поєднує в собі в діалектичній єдності елементи об'єктивного і суб'єктивного, абсолютного і відносного, загальнозначущого і умовного, загальнолюдського і класового» [4].

Шелер вибудовує аксіологічну ієрархію, в якій чільне місце займають «цінності переконання та дії», які створюють «особливий порядок висоти». Філософ не здійснює глибокий аналіз трансформації цінностей у суспільстві, але зводить її до формування особистості, оскільки предметом його дослідження є не суспільство, а людина. Саме особистість – це «царина цінностей». «В зв'язку з принципами своєї етики, яка вбачає вищий і конечний моральний сенс світу в існуванні можливо більш повноцінних особистостей, які мають значення образу або ідеалу, він виділяє такі ідеальні моделі таких типів особистості, які розміщені в порядку зменшення цінностей: святий, герой, вождь, митець» [4].

Ієрархія цінностей, вибудована Максом Шелером у феноменологічному дусі, має об'єктивний, загальнолюдський характер. Тому є категоричною, подібною до апріорної системи цінностей Імануїла Канта. Але водночас вона спрямована на людину як власного носія, який вносить у цю ієрархію

особистісний досвід, дає їй особливу інтерпретацію, з огляду на певні соціокультурні умови.

У даному дослідженні репрезентантом ціннісно-нормативного сектору обрано сучасну українську молодь, а періодом, який найяскравіше виявляє сучасні трансформаційні процеси, – Євромайдан.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Грунтовний аналіз ціннісних орієнтирів сучасної української молоді неможливий без звернення до соціологічних досліджень, які проходили в 2013-2015 роках в Україні та світі.

Навчальний 2013-1014 рік для України став визначальним. Пов'язаний з наявністю суперечливих явищ кризи і прогресу, сплеску традиціоналізму, модернізації, інновацій, соціального протесту. Головною суспільно-політичною подією 2013-2014 років абсолютна більшість населення України вважає Євромайдан. Майдан для українців інтерпретується як територія свободи, братерства, рівності. Майдан, в очах більшості громадян України, змінив злочинний владний режим, став фундаментом подолання руйнівних для суспільства і держави процесів, таких як непрофесіоналізм, корупція, відсутність безпеки тощо.

Каталізатором Майдану стала молодь. Зазначимо, що молодість, відповідно до даних ООН і ЮНЕСКО, визначається як період життя людини між закінченням дитинства й початком трудової діяльності.

Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» та соціологічною службою Центру Разумкова проведено дослідження з 20 по 24 грудня 2013 року. Опитано 2010 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України. Теоретична похибка вибірки – 2,3%. Опитування здійснювалося у рамках проекту Громадського соціологічного консорціуму, за фінансування Фонду «Відродження» та програми МАТРА посольства Королівства Нідерландів. Згідно з результатами опитування, 38% учасників протестних акцій – це молоді люди віком від 15 до 29 років (49% – 30-54 роки, 13% – 55 років і старше). Середній вік учасника Майдану – 36 років. За освітнім рівнем на Майдані перебували люди з вищою освітою (64%), з середньою та середньою спеціальною – 22%, незакінченою вищою – 13%, неповною середньою – менше 1%.

Діями людей, що вийшли на Майдани України, керували внутрішні етичні накази – загальнолюдські цінності, що не змінюються в часі і просторі, окреслюючи основні проблеми суспільстві, оскільки люди за їх допомогою виражають бажаний результат соціальних змін і формують те, чого вони прагнуть. Цінності – це мірило, за допомогою якого індивід може оцінювати значення власних соціальних дій і дій оточуючих його людей. Варто пам'ятати, що цінності є тими ментальними утвореннями людини, які впливають на її життя і долю. І навпаки, – умови життя, що постійно змінюються, також мають вплив на зміст наших цінностей.

Соціологічні дослідження цінностей є необхідною умовою осмислення глибинних підстав суспільного життя і соціального порядку. Ціннісно-

нормативне регулювання соціальних відносин виступає найважливішим фактором функціонування будь-якої соціальної групи, спільності, колективу, соціальної системи. Не менш важливим є ціннісний фактор в структурі окремої особистості, де він виступає базовим елементом соціальної дії та інтерсуб'єктивності життя.

Внаслідок структурних трансформацій глобального суспільства цінності набули ще більшу значимість як наукова проблема. Починаючи з класичних робіт М. Вебера, Дж.Дьюї, У.Томаса, Ф.Знанецького, П. Сорокіна, Т. Парсонса, дослідження цінностей продовжилося в сучасній західній науці в дослідженнях П.Блау, Ш.Шварца, М.Рокича, Р. Будона, Р.Інглхарта, К.Клакхона, Ю.Хабермаса, Н.Еліаса, А.Етціоні, Х.Йоаса, Х.Зеттерберга, М.Кона.

Одним з інструментів дослідження ціннісних орієнтацій учасників протестних акцій в Україні була модель цінностей соціального психолога Шалом Шварца [5; 6].

Головна мета наукового дослідження – сформулювати теорію та методологію дослідження ціннісних орієнтирів української молоді під час сучасних трансформаційних процесів в Україні, спираючись на останні соціологічні дані.

Дана мета реалізується в наступних задачах:

- розглянути модель цінностей Шалом Шварца як одне з джерел формування аксіологічної методології сучасного дослідження соціокультурних процесів в Україні;
- представити ціннісну ієрархію молоді, визначену під час подій на Євромайдані;
- дослідити зміни в аксіологічній ієрархії сучасного українського суспільства та визначити критерії цих змін.

Обговорення проблеми.

На підставі аналізу великої кількості теоретичних підходів і проведення емпіричних досліджень цінностей в десятках країн Шалом Шварцем була запропонована кругова модель, розділена на дві антиномійні конфліктні осі «відкритості до змін / консерватизму» і «самозвеличення / самотрансцендентності». У структурі даних осей розташовані десять базових людських цінностей, які мають місце в будь-якій культурі і, отже, володіють універсальним, загальнолюдським характером. Чим ближче цінності в будь-якому круговому напрямку, тим ближчі їх мотиваційні підстави, і навпаки, чим вони далі, тим антагоністичнішим є їхній мотиваційний зміст.

Так, наприклад, цінності універсалізму і доброти відносяться до полюса самотрансцендентності, який суперечить ціннісному полюсу самозвеличення (досягнення, влада) і т.д. У всіх країнах, вказує Шварц, спостерігалися ці конфлікти між цінностями змін і консерватизму, егоїзму й альтруїзму. «Десять ... базових цінностей, - доповнює він, - похідні від трьох універсальних вимог людського стану: потреби індивідів як біологічних організмів, необхідності координованого соціальної взаємодії і потреби виживання і добробуту груп» [5].

Існують всі підстави розглядати модель Шварца в якості кумулятивної загальнонаукової та соціологічної теорії цінностей, а сам автор додає, що численні спроби інших дослідників збільшити перелік десяти основних цінностей до сих пір не увінчалися успіхом.

Ініціативна група соціологів і соціальних працівників України 7-8 грудня 2013 року провела опитування за методикою Шварца, яка передбачає випадковий відбір респондентів і полягає в тому, що п'ятдесят сім цінностей (ціннісні індекси першого порядку) за типом мотиваційної мети відносно основних потреб людського існування узагальнюються в десяти ціннісних орієнтаціях (Schwartz Value Survey, SVS) – ціннісні індекси другого порядку. В свою чергу, ці десять ціннісних орієнтацій об'єднуються у чотири ціннісні категорії (Інновації, Консерватизм, Орієнтація на інших і Орієнтація на себе) – ціннісні індекси третього порядку, а потім за ціннісними категоріями будуються інтегральні вісі – Відкритість змінам – Збереження та Самотрансцендентність – Самоствердження, які утворюють ціннісні індекси четвертого порядку.

Результати дослідження доводять, що найважливішими ціннісними пріоритетами для української молоді є Безпека, Доброзичливість, Універсалізм і Самостійність. Найменш важливими – Традиційність, Стимуляція та Конформізм. Більшість молоді дійсно хоче передусім покращити життя в країні, а не своє особисте, і задля цього згодна йти на незручності й втрати.

Вражає той факт, що в протестувальників Євромайдану рівень конформізму був нижчим, а готовність ризикувати й важливість благополуччя кожного – вищим, ніж у громадян в Європі. Навряд чи вони вийшли б на площі своїх міст в іншому випадку. Хоча пріоритетними цінностями Європи ХХІ століття є повага прав людини, свобода, справедливість, демократія і верх закону. Даний висновок наведений за результатами опитування, що проводилося ініціативною групою соціологів і соціальних працівників 7–8 грудня 2013 року. Було опитано чотириста сорок три особи: триста п'ятдесят сім на Євромайдані Києва, вісімдесят шість – на Євромайдані Львова, за методикою, яка передбачає випадковий відбір респондентів. Ціннісні профілі вимірювалися за допомогою варіанта методики Шварца, Портретного ціннісного опитувальника (Portrait Values Questionnaire), який мав двадцять один пункт [7].

Сучасний непростий етап розвитку України в умовах окупації, зовнішньої агресії Російської Федерації, саботажу і активної роботи п'ятої колони, характеризується інтенсивним переосмисленням цінностей, їх трансформацією, виявленням потенціалу, важелів етичної сфери для становлення й структуризації вітчизняної суспільно-політичної дійсності.

Свого часу Фрідріх Ніцше влучно зауважив, що «людина не в усі часи однаково моральна; якщо оцінювати її моральність за шкалою здатності до величних жертвних кроків, то найбільш моральною вона виявляється в стані афекту: високе збудження породжує нові мотиви, до яких вона виявляється неспроможною в звичайному стані» [8].

Суспільним відповідником індивідуальних афектів і водночас їхньою спонукою є трансформаційне соціальне середовище. Якщо в індустріальному суспільстві, в якому Україна перебувала багато десятиліть, превалюють матеріальні цінності, постіндустріальне, інформаційне суспільство прагне пріоритету духовних, потребує такого духовного життя, з якого може виходити сила, що повідомляє душі людини почуття **людської гідності**.

Гідність є одним з ключових понять Конституції України (ст. 3, 21, 28, 41, 68, 105). В ній, зокрема, визнано гідність однією з «найвищих соціальних цінностей» в Україні (ст. 3), задекларовано, що «усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах» (ст. 21) та що «кожен має право на повагу до його гідності» (ст. 28). Гідність громадян охороняється Цивільним кодексом України та Кримінальним кодексом України, зокрема у Цивільному кодексі України: гідність визнано особистим немайновим благом (ст. 201); задекларовано право на повагу і недоторканність «гідності та честі» фізичних осіб (ст. 297, пп. 1, 2); зафіксовано право фізичних осіб звернутися до суду з позовом про захист їх гідності та честі (ст. 297, п. 3); приниження «честі та гідності фізичної особи» визнано моральною шкодою, яка підлягає відшкодуванню (ст. 23).

Також в Україні діють міжнародні конвенції, що стосуються захисту людської гідності – «Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню» та «Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання».

Гідність – це поняття моральної свідомості, яка дає уявлення про цінність людини як моральної особистості, а також категорія етики, яка означає особливе моральне ставлення людини до самої себе і ставлення до неї з боку суспільства, в якому визнається цінність особистості. Поняття гідності вживається у законодавствах численних країн та у міжнародному праві. Саме «Революцією гідності» називають дослідники події зими 2013-2014 років.

Крім гідності, важливу роль в житті індивіда й суспільства відіграють моральні цінності – справедливість, відповідальність, дружба, любов та інші, оскільки життя людини найбільш підпорядковується цим регуляторам. Моральність, як історично сформована система неписаних законів, є основною ціннісною формою суспільства. У ній знаходять своє відображення загальноприйняті норми й дається оцінка людській діяльності.

Ще у березні 2012 року Інститут Горшеніна провів Всеукраїнське дослідження основних цінностей молоді України [9]. Для 48% молодих українців практичне значення має така демократична цінність як свобода слова. Цінність для молоді також мають: право на охорону здоров'я, медичну допомогу – 40,2%, особиста недоторканність – 37,0%, право розпоряджатися своєю власністю – 33,9%, судовий захист прав і свобод громадянина – 33,5%, а також – свобода пересування, вибору місця проживання – 32,8%.

Більш ніж половина – 65,1% – української молоді пишаються тим, що є громадянами України. Більш як третина – 37,9% – вважають, що Україна повинна рухатися у бік зближення з країнами Заходу – Європейським Союзом, США. Всього, згідно вибіркою, з урахуванням основних соціально-

демографічних характеристик населення України, було опитано 1500 респондентів у містах з населенням більш ніж 100 тисяч осіб, які розташовуються в 24 областях України та АР Крим і репрезентують населення України у віці від 16-21 року. Похибка репрезентативності дослідження не перевищує 2,5%.

Результати соціологічного дослідження Центру Разумкова, проведеного наприкінці квітня 2014 року, констатують абсолютну якісну зміну стосовно зовнішньополітичних пріоритетів держави. Зараз 53,4% українців вважають, що Україні необхідно вступити до Європейського Союзу [10].

На питання «Чи вважаєте Ви себе патріотом України?» відповіли «Так» 49% українців, «скоріше так» – 35,5%. «Чи сприймаєте Ви Україну як свою Батьківщину?» ствердно відповіли 95,3%. Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 21 по 25 грудня 2013 року. Було опитано 2010 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, Києві та АР Крим за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95 [11].

Думається доволі знаковим для становлення громадянського суспільства є факт, що більшість молодих людей – 65,5% – завжди відчувають відповідальність за свої вчинки. А відповідальність завжди пов'язана із свободою.

Прагнення людини підпорядкувати свою життєдіяльність моральному абсолюту завжди спонукало формулювати деякі універсальні етичні норми, так звані «золоті правила» в етиці. Одне з них устами Христа звучить так: «То ж усе, чого ви бажаєте, щоб чинили вам люди, так само чиніть і ви їм, бо в цьому полягає Закон і Пророки» (Новий Завіт, від Матвія, 7-12). «Поводься згідно з такою максимою, керуючись якою можеш побажати, щоб вона набула статусу всезагального закону» та «поводься так, щоб завжди ставитися до людства як до себе, як до мети і ніколи – лише як до засобу» («Критика практичного розуму») – це вже категоричний імператив І.Канта.

Такі абсолюти передбачають необхідність і можливість поставити себе на місце іншого. У цьому полягає суть етики співвіднесення себе з іншою людиною і діяння відповідно до її запитів і потреб. Але реальне життя не завжди узгоджується з такими етичними нормами. В суспільстві, побудованому на інтересі, кожен індивід, який відноситься до іншого як до мети, неухильно перетворює в засіб самого себе – і навпаки. В історії людства неможливо визначити часи, коли людина мала б статус мети, адже метою завжди було суспільство – державні установи й інститути, промисловість, наука, техніка. Індивід слугував і слугує лише засобом і жертвою різним інтересам – політичним, соціальним, економічним. Оскільки людина – істота суспільна, благо суспільства є і залишається для неї пріоритетною метою, а сама людина – засобом реалізації, досягнення цієї мети.

Макс Вебер вважав, що будь-яка етично акцентована дія може підпорядковуватись двом субстанційно різним максимам, визнаючи в якості орієнтиру *етику переконання* або ж *етику відповідальності* [12].

Одночасно, індивідуалізм як цінність спонукає людину максимально розкрити власний талант для інших, зберігаючи свою неповторність та індивідуальність – зробити те, чого ніхто не може зробити, крім тебе, принести користь найбільшій кількості людей, і саме в тому, в чому ніхто, крім тебе, не може принести цю користь, зроби так, щоб твої найбільші здібності служили найбільших потреб інших.

Ми живемо у фрагментованому часі. Кожен фрагмент має початок, якусь тривалість (довшу чи коротшу) і кінець. На зміну йому приходять наступні фрагменти, і в такій послідовності фрагментів чи епізодів триває наше життя. Можливо, це не завжди так, але принаймні в теорії кожен епізод є закритою книгою, не пов'язаною з іншими.

Норвезький антрополог Томас Еріксен, описуючи сучасний час, вживає поняття «тиранія моменту» [13]. Це, мабуть, найкращий спосіб його собі уявити, адже ми живемо від миті до миті й мусимо повністю зосередитися на конкретному моменті. Цей момент є настільки плинним, що вже наступний може його геть трансформувати і принести щось зовсім нове. Щонайцікавіше, саме з таких моментів зіткане наше життя. Але найголовніше те, що цінності про які йшлося в тексті, є цивілізаційними, загальнолюдськими на всі часи і фрагменти життя...

У цьому контексті, хотілося б акцентувати увагу на тому, що наші думки і почуття мають для світу таке ж значення, як і наші дії. Потрібно визнати, що однаково згубно якщо я ненавиджу мого ближнього або якщо я фізично завдам йому болю. Розуміючи це, людина може усвідомити, що удосконалюючи себе, працюючи над своїм «Я», вона здійснює щось значиме не тільки для себе, але і для світу. З чистих людських почуттів і думок світ матиме абсолютно таку ж користь, як і з доброї поведінки. Отже, почуття і думка мають таку ж дію, як і справа людських рук.

Сьогодні планеті Земля не потрібна велика кількість «успішних людей». Планета відчайдушно потребує миротворців, цілителів, реставраторів, оповідачів і тих, хто любить. Вона потребує людей, поруч з якими добре жити. Планета потребує людей з мораллю, які готові включитися в боротьбу, щоб зробити світ живим і гуманним. І в цьому ми повинні взяти приклад з сучасної української молоді.

Список використаних джерел

1. Борінштейн Є.Р. Розробка теорії соціокультурної трансформації у вітчизняній та зарубіжній науці: точка зору соціальної філософії / Є.Р. Борінштейн // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Вип. 141/2013. Серія: Філософія. Севастополь, 2013. – с. 12-16.
2. Зигмунт Бауман: Зміни треба прийняти // Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/xx-forum-vidavciv-u-lvovi-top-net/zigmunt-bauman-zmini-treba-priyuniati>
3. Шелер М. Избранные произведения. – М., 1994.

4. Косар Л.П. Феноменологічна аксіологія як методологічна основа сучасного етичного перфекціонізму / Л.П. Косар // Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_48/Kossar.htm
5. Schwartz S. Basic Human Values: An Overview // Режим доступу: <http://segrdid2.fmag.unict.it/Allegati/convegno%207-8-10-05/Schwartzpaper.pdf>
6. Карандашев В.Н. Концепция ценностей культуры Ш.Шварца: теория и методика // В.Н. Карандашев // Режим доступу: http://victor.karandashevs.ru/vk_docs/Karandashev_Culture_Values.pdf
7. Олексій Шестаковський. Радикалізовані європейці: цінності Євромайдану в порівнянні з європейськими // Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/01/14/7009459/>
8. Ф. Ницше. Человеческое, слишком человеческое. Книга для свободных умов // Режим доступа: <http://nietzsche.ru/works/main-works/human/var-human/>
9. Всеукраїнське дослідження: основні цінності молоді України // Режим доступу: <http://socioplus.com.ua/vseukrajinske-doslidzhennya-osnovni-tsinnosti-molodi-ukrajiny/>
10. Як Ви вважаєте, чи потрібно Україні вступити до Європейського Союзу? // Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=952
11. Чи вважаєте Ви себе патріотом України? // Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=932
12. Макс Вебер. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. — К., 1998.
13. Еріксен Т.Г. Тиранія моменту: швидкий і повільний час в інформаційну добу / Т. Г. Еріксен ; пер. англ.: В. Дмитрук. – Львів : Кальварія, 2004. – 194 с.

REFERENCES

1. Borinshteyn E.R. The theory of social and cultural transformation in domestic and foreign science point of view of social philosophy / E.R. Borinshteyn // SevNTU: Coll. Science. pr. Vol. 141/2013. Series: Philosophy. Sevastopol, 2013. - p. 12-16.
2. Zygmunt Bauman: Changes should take // Access: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/xx-forum-vidavciv-u-lvovi-top-net/zigmunt-bauman-zmini-treba-priynyati>
3. Scheler M. Selected Works. - M., 1994.
4. Kosar L.P. Phenomenological axiology as a methodological basis of modern moral perfectionism / L.P. Kosar // Access: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_48/Kossar.htm
5. Schwartz S. Basic Human Values: An Overview // Access: <http://segrdid2.fmag.unict.it/Allegati/convegno%207-8-10-05/Schwartzpaper.pdf>
6. Karandashev V.N. The concept of cultural values Sh.Shvartsa: Theory and Methods // V.N. Karandashev // Access: http://victor.karandashevs.ru/vk_docs/Karandashev_Culture_Values.pdf
7. Alex Shestakovskyy. Radykalizovani Europeans: Euromaidan value compared with European // Access: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/01/14/7009459/>
8. Friedrich Nietzsche. Human, all too human. Book for free spirits // Access: <http://nietzsche.ru/works/main-works/human/var-human/>
9. The national survey, core values youth Ukraine // Access: <http://socioplus.com.ua/vseukrajinske-doslidzhennya-osnovni-tsinnosti-molodi-ukrajiny/>
10. How do you assess the need for Ukraine to join the European Union? // Access: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=952
11. Do you consider yourself a patriot of Ukraine? // Access: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=932
12. Max Weber. Sociology. General historical analysis. Politics. - K., 1998.
13. T. Eriksen. Tyranny of the moment: fast and slow time in the information age / T.G. Eriksen; Per. Eng. : W. Dmitruk. - Lviv: Calvary, 2004. - 194 p.

ЧМЫРЬ О.Б., кандидат философских наук, заведующая кафедрой социально-гуманитарных дисциплин Полтавского филиала ЗАО «ВУЗ" МАУП»(Полтава,Украина), olesyaprymenko@gmail.com

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТИРЫ УКРАИНСКОЙ МОЛОДЕЖИ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННЫХ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ВЫЗОВОВ

Осуществлен анализ главных ценностных ориентиров молодежи в условиях современных трансформационных процессов в Украине. Рассмотрена аксиологическая иерархия, за феноменологическим подходом Макса Шелера, в поиске методологии исследования ценностно-нормативного сектора социокультурной сферы. Предложена модель ценностей Шалом Шварца как методологический инструмент в современных социологических исследованиях в Украине. Исследовано изменение модели ценностей в современном украинском обществе и ее критерии.

Ключевые слова: ценности, модель ценностей, иерархия ценностей, трансформационные процессы.

Chmyr, Olesya, PhD, Head of the Department of Social and Humanities Poltava branch of «Higher Education Institution «Intarregional Academy of Personel Management» (Poltava Ukraine), olesyaprymenko@gmail.com

UKRAINIAN YOUTH MORAL VALUES IN CONTEMPORARY SOCIOCULTURAL CHALLENGES

The analysis of the main moral values of young people in contemporary transformation processes in Ukraine. Considered axiological hierarchy by Max Scheler, phenomenological approach in finding research methodology of value-normative sector sociocultural sphere. The model values Shalom Schwartz as a methodological tool in modern sociological research in Ukraine. The change model values in modern Ukrainian society and its criteria.

Keywords: values, the model values, hierarchy of values, transformation processes.

*Дата надходження рукопису 10.03. 2015 року
Рекомендовано до публікації 15.03.2015 року*